

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

Статистичко истражување за извозни цени (Продажни цени на производителите на индустриски производи на странски пазари)

Ц_Ц.ИЗВОЗ_М_МК_2022_12

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за цени
1.3	Лице за контакт
	Елизабета Трајковска
1.4	Звање на лицето за контакт
	Виш соработник
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	elizabetha.trajkovska@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	00389 2 3295 660
1.8	Факс
	00389 2 3111 336
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	30/06/2023
2.2	Последна објава на метаподатоците

Државен завод за статистика

30/06/2023

2.3 Последно ажурирање на метаподатоците

30/06/2023

3 Статистичка презентација**3.1 Опис на податоците**

Индекси на продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари (се пресметуваат: вкупно, по главни индустриски групи, сектори, оддели и групи). Индексите на продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари ги мерат промените на нивото на цените на производителите на индустриски производи/услуги што се произведуваат во земјата, а се продаваат на странски пазари.

3.2 Систем на класификации

Национална класификација на дејностите - НКД Рев.2, Класификација на производи по дејности - КПД, Национална номенклатура на индустриски производи - ННИП, Главни индустриски групи - ГИГ, Царинска тарифа - ЦТ.

3.3 Опфат на сектор/и

Сектори: Б-Вадење на руди и камен освен Б0721, В-Преработувачка индустрија освен В2446, В254, В301, В303, В304, додека секторот Г-Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (група 35.1) и секторот Д-Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината (одделот Д36) немаат појава.

3.4 Статистички концепти и дефиниции

Продажната цена на производителите на индустриски производи продадени на странски пазари е цената според која производителот ги продава своите производи на странски пазари, со клаузула FOB (free on board), што подразбира дека трошоците за транспорт и осигурување до македонската граница се вклучени во цената. Од оваа цена се одбива трговскиот рабат и попустот што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не се пресметува ДДВ.

Просечната месечна продажна цена на еден производ/услуга се пресметува кога вкупната месечна продажна вредност (земајќи ја во предвид претходната дефиниција) од тој производ/услуга на странски пазари, ќе се подели со вкупното количество од истиот производ/услуга продадено на странските пазари во тој месец.

3.5 Статистичка единица

Претпријатијата кои произведуваат и продаваат на странски пазари индустриски производи според Царинската тарифа (ЦТ) и Националната номенклатура на индустриски производи (ННИП), кои припаѓаат на некој од секторите Б, В според НКД Рев.2.

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

3.6 Статистичка популација

Индустриски производи според Царинската тарифа (ЦТ) и Националната номенклатура на индустриски производи (ННИП), кои припаѓаат на секторите Б, В според НКД Рев.2. произведени од страна на деловните субјекти и продадени на странски пазари.

3.7 Референтна област

НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија).

3.8 Временска покриеност

Од јануари 2010 година (2015=100), според НКД Рев.2.

3.9 Базен период

2015 =100.

4 Единица на мерење

Индекси.

5 Референтен период

Месец.

6 Институционален мандат

6.1 Законски акти и други договори

Национални:

Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07,51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18, 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20)

<http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>

и Програма за статистички истражувања 2023-2027 („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 29/23)

<http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=8>

Меѓународни:

Регулатива (Е3) бр. 1165/98 на Советот

Регулатива (Е3) бр. 1503/2006 на Комисијата за спроведување и изменување и дополнувањена Регулативата (Е3) бр. 1165/98

Регулатива (Е3) бр. 2019/2152 за Европските деловни статистики, како и Регулативата (Е3) бр.2020/1197 за нејзино спроведување која ги дефинира техничките спецификации.

Методологија за краткорочни деловни статистики, Евростат, 2006

6.2 Споделување на податоци

Индекси се праќаат (преку eDAMIS) до Евростат.

Државен завод за статистика

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

7 Доверливост

7.1 Доверливост - политика

1. Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со Законот за државна статистика <https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>.
2. Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во Политиката за статистичка доверливост <https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>.

7.2 Доверливост - третирање на податоците

Во согласност со член 38 од Законот за државна статистика <https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx> и Политиката за доверливост <https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>, индивидуалните податоци не се објавуваат. Но, доколку се обезбедува пристап до микроподатоци од соодветното истражување, тогаш треба да се наведат методите кои се користат за спречување на разоткривање на податоците.

8 Политика за објавување

8.1 Календар на објавување

Објавувањето на податоците е во согласност со Календарот на објавување кој се објавува на веб-страницата на Државниот завод за статистика.
Календарот на објавување се подготвува еднаш годишно, пред почетокот на календарската година.

8.2 Пристап до Календарот на објавување

Календар на објавување <https://www.stat.gov.mk/Kalendar.aspx>

8.3 Кориснички пристап

Сите корисници имаат истовремено пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија“ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.

9 Фреквенција на дисеминација

Месечна.

10 Достапност и јасност

10.1 Соопштенија

Државен завод за статистика

Во согласност со Стратегијата за дисеминација <https://www.stat.gov.mk/Dokumenti/strategii/StrategijaDiseminacija2014-2016mak.pdf>. Соопштенијата се објавуваат месечно и истите се достапни на ВЕБ страницата на ДЗС во поглавјето: „Соопштенија“.

Соопштение „Индекси на продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари“.

<http://www.stat.gov.mk/PrethodniSoopstenijaOblast.aspx?id=114&rbrObl=15>

10.2 Публикации

Публикации:

Месечен статистички извештај,

<http://www.stat.gov.mk/PublikaciiPoOblast.aspx?id=28&rbrObl=37>

Статистички годишник,

<http://www.stat.gov.mk/PublikaciiPoOblast.aspx?id=34&rbrObl=37>

10.3 Онлајн база на податоци

МАКСтат-базата на податоци - Цени.

<http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef>

10.4 Пристап до микроподатоци

Во согласност со Законот за државна статистика

<http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx> (член 41) и со Политиката за пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели <http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22>

податоците што се прибрани за потребите на официјалната статистика може да се користат за научно-истражувачки цели ако не е загрозувана нивната директна или индиректна идентификација, т.е. откривањето на индивидуалноста на податокот. Пристапот до микроподатоци евозможен само во просторија на ДЗС, а врз основана претходно доставено и одобрено барање и потпишан договор.

10.5 Друго

По барање на корисниците, податоците се подготвуваат во форма согласно нивните потреби.

Податоците од истражувањето се испраќаат во Евростат и тие се објавени на веб-страницата на оваа институција.

10.6 Документација за методологијата

Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на ДЗС

<http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=114&rbrObl=15>

Методологија за краткорочни деловни статистики, на Евростат

<https://circabc.europa.eu/sd/a/fd45995c-7bfd-4db0-986e-14ac23072343/Methodological%20manual%202006%20KS-BG-06-001-EN.pdf>

10.7 Документација за квалитетот

https://www.stat.gov.mk/Esmslzvestai_en.aspx

11 Управување со квалитет

11.1 Обезбедување на квалитетот

Посветеноста на Државниот завод за статистика за обезбедување квалитет на производите и на услугите е содржана во: Законот за државна статистика <http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>, Стратегискиот план на Државниот завод за статистика <http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=6>, Политиката за квалитет на Државниот завод за статистика <http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=24> како и во постојаните напори за усогласување со Кодексот за работа на европската статистика <http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2>.

Главните аспекти и процедури за управување со квалитет во фазите и потпроцесите од Статистичкиот бизнис процес модел, како и добрите практики и насоките за обезбедување квалитет се документирани во интерен документ Насоки за обезбедување квалитет на статистичките процеси.

Потребните влезни и излезни метаподатоци, како и релевантните индикатори за квалитет за одделни потпроцеси, се опишани во документот Упатство за менаџери на статистички истражувања.

11.2 Оценка на квалитетот

Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнис процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM).

Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.

12 Релевантност

12.1 Потребни на корисниците

Податоците за индексите на продажните цени на производителите на индустриски производи се користат и од страна на бизнис заедницата и од страна на Владата:

- Како економски индикатор:

Индексите ги покриваат ценовните движења со што се овозможува да се предвидат соодветните промени во цените во трговијата. Тие може да се јават како почетен индикатор на инфлациските притисоци во економијата. Овие податоци се користат при формулирањето на фискалната и монетарната политика.

- Како дефлатор на други економски серии:

Индексите се користат за да се прилагодат другите економски временски серии на промените на цените.

- Како основа за индексирање на цените во договорите:

Индексите најчесто се користат за индексирање на купопродажните договори. Со овие договори обично се определува износот на пари кој треба да се плати во одреден момент во иднината. Може да е договорено да биде вклучена и индексациска клаузула со која се земаат предвид промените на цените.

Индексите се користат за споредба со други држави.

12.2 **Задоволство на корисниците**

Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.

12.3 **Комплетност**

Во согласност со регулативите дадени во концептот 6.1, Државниот завод за статистика ги обезбедува сите барани податоци.

13 **Точност и веродостојност**

13.1 **Севкупна точност**

Точноста на податоците се обезбедува со преземање мерки за намалување на непримерочните грешки и примерочните (кога се работи за истражување базирано на случаен примерок), како и со дополнителна споредба и анализа на податоците пред тие да бидат објавени.

13.2 **Примерочни грешки**

Статистичкото истражување не се спроведува врз случајно избран примерок и нема пресметка на примерочни грешки.

13.3 **Непримерочни грешки**

- Грешки во опфатот: Давателите на податоци навреме се потсетуваат за исполнување на својата обврска.
- Грешки во спецификацијата: При промена на спецификацијата се врши усогласување на базната цена.
- Грешки во обработката: Во апликацијата за обработка се имплементирани правила за контроли и пресметки на излезните податоци. Кога во тековниот месец нема реализација на одреден специфициран производ (цената во таков случај е 0), се врши импутација на цената на конкретниот производ од претходниот месец.
- Грешки при опфат: Во ова статистичко истражување се практикуваат надопфатени

единици во однос на целната популација од која што се пресметуваат излезните податоци. Надопфатените единици се користат за ажурирање на единиците од целната популација (замена). Сите податоците за ова статистичко истражување се прибираат со статистички образец (административни извори не се користат).

-Грешки при мерење: Нема појава на грешки при прибирање на податоците. Разликите во вредностите на прибраните со вистинските податоците тековно се обработуваат и не се врши мерење на истите.

-Грешки при обработка на податоците: Во обработката на податоците, прибраните податоци за продажните цени, при внесувањето, логички се контролираат, се проверуваат отстапувањата на цените во однос на претходниот месец кои се надвор од опсегот од $\pm 10\%$, се контактираат извештајните единици, се проверуваат и анализираат излезните податоци, а за корекциите се повторува постапката за контрола. Не се врши мерење на грешки при обработката на податоците.

14 Навременост и точност

14.1 Навременост

Индексите на продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари се објавуваат најдоцна 45 дена (T+45) по завршувањето на референтниот период како дефинитивни податоци.

14.2 Точност

Податоците се објавени во утврдените рокови во согласност со Календарот на навременост.

15 Кохерентност и споредливост

15.1 Географска споредливост

Податоците се произведуваат на национално ниво. Споредливоста е обезбедена на меѓународно ниво.

15.2 Временска споредливост

Временска серија од 2010 година според НКД Рев.2 (2015=100) и споредливоста на временската серија е обезбедена.

15.3 Меѓудоменска кохерентност

Податоците се кохерентни.

15.4 Внатрешна кохерентност

Внатрешна кохерентност на податоците е обезбедена.

16 Трошок и оптовареност

Не се пресметува.

17 Ревизија на податоците

17.1 Политика за ревизија на податоците

Ревизијата на податоците се прави во согласност со Политиката за ревизија на ДЗС:
<https://www.stat.gov.mk/RevizijaNaPodatocite.aspx>.

17.2 Практика за ревизија на податоците

Ревизија на податоците се прави со промена на базната година и со промена на номенклатурите.

18 Статистичка обработка

18.1 Извори на податоци

Извор на податоци: Статистичко истражување за продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари.

Рамка на која се темели изворот на податоците: Статистички деловен регистар, Статистичко истражување за индустријата (годишно) и Стоковна размена со странство.

Методот со кој се прибираат податоците: Примерок, намерен.

Ажурирањето на примерокот се врши годишно.

18.2 Фреквенција на прибирање податоци

Месечна.

18.3 Прибирање на податоците

Податоците за продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари се прибираат со статистичкиот прашалник: „Месечен извештај за извозни цени“ (Продажните цени на производителите на индустриски производи на странски пазари), (Ц.ИЗВОЗ). Претпријатијата ги пополнуваат податоците за просечните месечни продажни цени за тековниот месец и ги доставуваат до ДЗС, до 15-ти во месецот, за претходниот месец.“Статистичкиот образец Ц.ИЗВОЗ се испраќа до претпријатијата избрани во примерокот на почетокот на годината по е-пошта. За секое избрано претпријатие се подготвува индивидуален статистички образец. Во образецот се вклучени само репрезентативни производи за избраните претпријатија. Секој избран производ има шифра составена од 10 цифри од ЦТ плус 2 цифри за спецификација на производот, назив на производот, единица мерка и објаснување и подетална спецификација за промените на цената.

18.4 Проверка на податоците

Валидација на податоците во образецот:

При приемот на образецот (во Excel по е-пошта) се архивира, евидентира, контролира и внесува со апликацијата (во Access).

Со апликацијата се спроведуваат задолжителните контроли според дефинираните правила за валидација. Во случај да има грешки и/или нелогичности се контактираат давателите на податоците.

Се контролира опфатноста која треба да биде 100% и месечните движења на цените (споредбено со претходниот месец) кои се надвор од опсегот од $\pm 10\%$.

Валидација на излезните податоци:

Излезните податоци (индекси) се анализираат и потврдуваат, на ниво на оддел, сектор, главна индустриска група, во однос на претходниот месец, истиот месец од претходната година. Во однос на екстремните вредности излезните податоци (индекси) се анализираат и потврдуваат на елементарно ниво (претпријатие и специфициран индустриски производ).

18.5 **Компилирање податоци**

Импутација: Цените на производите кои не се продаваат се превземаат од претходниот месец. Ако производот не се произведува/продава се заменува со сличен производ. На почетокот на годината, се прави годишно ажурирање (замена) на примерокот на претпријатија и специфицирани индустриски производи.

18.6 **Прилагодување**

Не се врши прилагодување на временската серија и сезонско прилагодување на податоците.

19 **Коментар**

Нема коментар

A.1 **Анекси**